

JANKO LEBAN:

Skrivnost.

o sem potoval po sudetskih deželah, so mi tam nekje otroci pravili mično in poučno povest, ki jo vam hočem tu ponoviti.

Pri gozdarski hiši je na velikem močnem drevesu gnezdil par štokelj. Kmalu so iz gnezda gledali trije mladiči. Stara dva sta jim pridno donášala hrane. Zdaj jim je starka donesla žabo, zdaj jim je zopet stari donesel kaj drugega ali pa je svoje mladiče učil letati. Nihče ni bil štokelj tako vesel kakor gozdarjeva otroka Anica in Živko. Če sta videla na strehi štokljo, stoječo na hoduljasti nogi in stražečo, tedaj sta veselo zapela:

O štokljež, hajd domov mi koj,
na eni nogi tu ne stoj,
doma ženica ti leži,
mladiče v gnezdú si goji!

Ko je prišla jesen in so mladiči že dorasli, tedaj se je vseh dolgo nožcev lotila velika želja po potovanju. In ko je Živko nekega dne pogledal v gnezdo, ni bilo več štokelj v njem, bilo je prazno!

Ko pa zasi je ljuba pomlad, tedaj se vrnejo pomladni oznanjevalci. Tudi štoklje so se vrnile, toda gnezdit so šle na čisto drugo, bolj oddaljeno drevo. Živko je večkrat hodil na staro znano mesto opazovat, ali se niso štoklje še vrnile. Pa videl je le vrabce, ki so se podili po gnezdú in čvrčali, kakor bi se hoteli norca delati iz Živka.

Zgodi se večkrat v življenju, da se s starimi znanci nenadno kje zopet vidimo. Nedaleč od vaškega gozda je bil majhen ribnik. V ta ribnik je Živko nekega dne hotel lučati kamenje. Že je zavzdignil roko, da bi vrgel kamen, ko zdajci zagleda pred seboj svojega starega prijatelja štoklježa. Po njegovem črnobelem krilu ga je takoj spoznal. Ptič je stal na eni nogi, obrnjen proti Živku. Klopotal je in zdelo se je, da vprašuje dečka: »No, Živko, ali me več ne poznaš?« Deček je hotel do ptiča, toda štokljež odleti. »Morda mi hoče pokazati svoje novo stanovanje,« si misli deček. Šel je za njim in res tudi našel gnezdo. Kakšno veselje je bilo to za Živka! Ko najde pomorščak novo zemljo, ne more biti veselejši nego je bil deček!

Živko sklene, da bo stvar smatral za skrivnost. On sam je hotel imeti to veselje, da bo domač prijatelj štokljam. Njemu samemu naj klopočejo in pripovedujejo! Saj se je pa res zdelo, kakor bi ga štoklje prosile iz gnezda: »Nikomur ne ovajaj, da smo tukaj!« —

Nekaj dni je Živko molčal o svoji najdbi. Nobenemu otroku ni povedal ničesar o tem. Toda skrivnost teži mlado dušo, to morate vedeti!

Nekega dopoldne pravi Živko svojemu najboljšemu in najzvestejšemu prijatelju Pavlu: »Hočem ti nekaj odkriti, pa ne smeš živi duši povedati, veš!«

Pavel obljubi, da hoče molčati kakor grob, in Živko mu razodene svojo skrivnost. Pove mu tudi, da bo zvečer obiskal štoklje.

Pavel se poslovili in sreča na poti domov svojega sučenca Janka. Temu pove, da je nekaj prav veselega zvedel, česar pa ne sme zaupati nikomur. Janko je prosil in prosil Pavla, naj njemu vendar pove, toda zaman. Naposled ponudi Janko Pavlu sladko hruško medenko. In to je pomagalo! Pavel zaupa Janku skrivnost, pa dostavi: »Pa glej, da nikomur ne poveš!« — »Bodi brez skrbi!« odgovori Janko ter se poslovili.

Spotoma sreča Janko Dorčeta, Dorče Milana, Milan Božidara: in pri vseh teh je že krožila Živkova skrivnost! Drug drugemu jo je zaupal, drug drugemu jo je širil dalje, vedno pristavljaše: »Pa glej, da nikomur ne poveš!« —

Zvečer je Živko šel obiskat štoklje, kakor je sklenil. Srečen je bil, ker je mislil, da se njegova skrivnost še ni razširila med otroke. Toda kako se začudi, ko pride na samotni kraj, kjer so gnezdele štoklje! Tu je bilo že vse živo otrok! Vse križem so vpili in klicali. Živko ostrmi in se prestraši, ko vidi pod drevesom trumo otrok, ki so kamenje metali na štoklje. Stara dva sta strašno klopotala in zdelo se je, kakor da Živku očitata: »Malopridnik ti, zakaj si nas izdal!« —

Živko je sicer zabranil, da otroci niso več metali kamenja; pa vest ga je le močno pekla, da je izdal skrivnost. Ves ogorčen je tekel domov.

Ko pa je doma sedel pod lipo ob očetovi hiši, se je nečesa domislil. In veste li, česa?

»Skrivnost, ki jo izblebečeš, ni več skrivnost!« —

